

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K. za pol leta 13 K. za četrt leta 6 K. 50 h, za jeden mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K. za pol leta 11 K. za četrt leta 5 K. 50 h, za jeden mesec 1 K. 90 h. Za pošiljenje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se jbla govolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Šolske zadeve.

V »Slovenca« od srede smo čitali dolg tendenciozen in mestoma jako hudoben članek, pod katerim je podpisan »napreden učitelj«. Ker se je ta »Slovenčev« naprednjak spravljal tudi nad naš list in skuša s svojimi zavijanci zasejati med učiteljstvo seme nezaupnosti proti napredni stranki, se nam zdi potrebno, da nekoliko odgovorimo.

»Slovenčev« članek obsega pravzaprav štiri pritožbe: prvi dve sta naperjeni proti šolskim oblastvom, tretja proti »Učiteljskemu Tovarišu« in četrta proti našemu listu. Ta zadnja je prepletena s prikritim natočevanjem na celo stranko. Oglejmo si te pritožbe lepo po vrsti, četudi le na kratko:

Pred dobrimi 14 dnevi smo priobčili iz učiteljskih krogov doposlano nam notico o razmerah na ljubljanskih šolah, katero notico je »Učiteljski Tovariš« potem rektificiral. Zahtevalo se je od nas, naj bi sprejeli repliko proti »Učiteljskemu Tovarišu«. To smo odklonili, in sicer zaradi tega, ker je bila ta v obliki napada na »Učiteljskega Tovariša« spisana replika stvarno neutemeljena. Vrh tega se nam zdi, da je v interesu vsega učiteljstva, ako take zadeve med seboj poravnava, ker »Učiteljski Tovariš« je že večkrat dokazal svojo lojalnost s tem, da je priobčil proti svojim lastnim člankom naperjene polemike in bi bil to gotovo tudi zdaj storil, ko bi se mu bil poslal stvaren odgovor.

Namesto v »Učiteljskem Tovarišu« pa smo čitali odgovor v »Slovenca«. In ta odgovor obsega krivična očitanja. V tem članku se dolži šolska uprava, da kar trumoma odpušča pomožne učitelje. V resnici pa ni bil nihče odpuščen. Pomožni učitelji so bili le provizorno, in sicer do 15. septembra nastavljeni. Za pomožno službo v novem šolskem letu pa se ni uradno nihče niti pisмено niti ustno oglašil; zato tudi nihče nima pravice se pritoževati, če

ni bil zopet nastavljen, zlasti ne tisti, ki se dva meseca niso zmenili za kako službo in se vrnili s počitnic šele dan pred začetkom šole.

Resnica je, da so bile nastavljene nekatere pomožne učiteljice, in sicer odličnjakinje in Ljubljanke, medtem ko so bivši pomožni učitelji z dežele, torej ne iz mestnega okoliša, kar se tudi ne more prezreti. Sicer pa so te službe oddane le za par mesecev, kajti en učitelj je v bolnišnici in zavzame kmalu svoje mesto, drugi je bil upokojen in se njegova služba odda prihodnji mesec, tretji pa je na dopustu do novega leta. Te tri službe so se oddale za par mesecev, potem pa se pomožne učiteljice odslovo in povrnejo k svojim staršem.

Sicer pa je treba uvaževati, da je supiranje v Ljubljani za vsakega učitelja nesreča. Suplent ne postane v Ljubljani definitivni, ker se oddajajo mestne učiteljske službe le starejšim, najizvrstnejšim učiteljem, ki imajo posebne zmožnosti in zasluge. Navadno se jemljejo izborni kvalificirani nadučitelji višjih letnikov z dežele, zlasti taki, ki imajo sinove v srednjih šolah. Pri sodnji tudi ne postane nihče kar adjunkt v Ljubljani, nego mora iti v Kranjsko goro ali pa v Črnomelj.

Kar se tiče deklishe šole, imajo zgornji trije razredi učni načrt meščanskih šol, in to je, če se ne motimo, nekaj družega, nego učni načrt osemrazredne ljudske šole. To je bilo odločilno, da sta prišla na to šolo neki pedagogist in neki za meščanske šole izprašani učitelj, ko je vodstvo prevzela najboljša učiteljica in je s tem nastala vrzel med sposobnimi učiteljicami za meščanske šole.

S tem je pojasnjen prvi del »Slovenčevega« članka. Drugi del se nanaša na razne šolske odredbe in na postopanje šolskih nadzorikov ter sploh oblastev. V tem oziru pripomnimo, da je mestni šolski svet I. instanca, ki le izvršuje ukaze deželnega šolskega sveta in ministrstva, sicer pa so zastopniki učiteljstva in drugi člani tako

v mestnem šolskem svetu kakor v deželnem šolskem svetu pač jamstvo, da se postopa pravično in pošteno.

Resnica pa je, da je učiteljstvo z nekaterimi oblastvenimi odredbami nezadovoljno, a pribiti se mora, da ni še nihče spravljal v javnost resničnosti stvarne kritike, take, ki bi obsegala dokaz, da so te odredbe neumestne.

Vse zadevne odredbe so strogo šolsko-upravnega in pedagogičnega značaja. O tem ni dvoma, da so bile izdane z najboljšim namenom. Povsod se dela na izboljšanje šolstva. Ali so sredstva, s katerimi se hoče to pri nas doseči, prava ali ne, tega mi nismo kompetentni presojevati, ako niso prava, naj se to stvarno dokaže in dosega se bo remedura. S takim nestvarnim, nedostojnim zabavljanjem, kakor je bilo obelodanjeno v »Slovenca«, se pač ničesar ne opravi.

Tretji del »Slovenčevega« članka je posvečen »Učiteljskemu Tovarišu« in njegovim urednikom. Ker se bodo ti že sami branili, če se jim bo zdelo potrebno, se ne bomo z njim bavili.

Zadnji del je posvečen našemu listu. Pojasnili smo zgoraj, zakaj nismo hoteli priobčiti odgovora na »Učiteljskega Tovariša« v zadevi suplentov. Zato, ker nismo hoteli priobčiti stvarno krivičnega napada, se gospodje rogajo naši liberalnosti in nam insinuirajo, da nismo prijatelji šole in učiteljstva.

Sodbo o tem napadu prepuščamo razsodnemu učiteljstvu, ki ve, da se za noben stan nismo borili s tako vnamo, da se za noben stan nismo toliko zavzeli kakor za učiteljstvo. Slej kakor prej je naš list odprt vsaki stvarni pritožbi, tudi vsaki utemeljeni pritožbi proti šolskim oblastvijam in vsaki resni kritiki šolskih odredb, ker se mi nikičkar na svetu ne bojimo, in zato nas natočevanja, kakršna je objavil »Slovenec«, puščajo popolnoma mirne.

Sodnijske razmere.

Od Drave, 23. oktobra.

Ime v zadnjem dopisu omenjenega adjunkta se glasi Morak in ne Mosak. Tega so v Ptuj poslali, ko so odtod poklicali adjunkta dr. Torglerja kot preiskovalnega sodnika v Maribor. Tukaj obstoji privilegij, da morajo biti preiskovalni sodniki, kakor tudi državnega pravdnika namestniki, Nemci.

V Mariboru, kakor v Celju obstoji slovenski kurs za nemške avskultante, da se morejo ti ljudje denarno podpirati. To je v nekem oziru korupcija, katera se mora čim preje odpraviti. Za mariborski in celjski okrožni sodni okraj so le tisti juristi kvalificirani, ki so zmožni obeh deželnih jezikov in morejo to dokazati z legalnimi spričevali. Kdor tega ne more, se ne sme v službo sprejeti. Mi Slovenci imamo dovolj ljudi, naj se ne pošiljajo na Kranjsko!

Sedaj dobiva Nemec za to premijo, da se ni hotel v gimnaziji učiti slovenskega jezika in neumen bi bil, ako bi v bodoče drugače postopal! Tako si prihrani že na gimnaziji nekaj truda, za prakso pa si zagotovi denarno podporo in da ima dosti manje dela, kakor Slovenec jurist! Ko bi ne bil grof Gleispach predsednik višjega sodišča in bi bile v Avstriji normalne razmere, morali bi dobivati v mariborskem in celjskem okrožju slovenski avskultantje denarne nagrade, ker morajo več delati, nego njih nemški kolegi, pri avanziranju pa se vrh tega preterirajo! Tega predmeta se mora slovensko časopisje resno poprijeti. S pomočjo drugih faktorjev se mora ta škandal v avstrijski justici odstraniti! Ako dr. Koerber o tem nič ne ve, naj se mu cela stvar naznani. Bomo videli, ali ima voljo in moč, da poseže vmes. Saj slovenskih juristov na Štajerskem ne primanjkuje!

LISTEK.

Rhododendron.

Arabeska. Češki spisal Fr. Herites. (Konec.)

Zahvaljujoč se, je poljubil mladi pesnik roko prekrasne grofice de St. Jules, katera se mu je zdela, akoravno ne več lepa, vendar zelo dobra.

Vso zimo je ostal general Leontjev v P., a bil je tudi pogosto gost v salonu grofice de St. Jules.

Govorilo se je mnogo o tem, da stari vdovec general ne prezira ravno čarobnosti mlade vdove ...

»Sibirsko rožo« je obletavalo mnogo netopirjev, a njim na čelu je bil vedno na prvem mestu knez S., na čegar grbu ni bilo niti najmanjšega madeža. Olga Leontjevna je ostala proti vsem mrzla. Samo kadar se ji je približal de Sage, tedaj, kakor da se je oblekla v škrlaten sijaj: oko ji je plamtelo ... in zdelo se je, da dobiva tudi oni karminov cvet rhododendrona svetlejši blesk.

Prišlo je poletje in dolžnost je klicala generala Leontjeva v Petrograd.

Ni se rad ločil od P., a morebiti še

manj od grofice de St. Jules, ki se je poslovala od njega s solzo v očesu.

Obljubil ji je, da se pozimi zopet vrne v P. in vsi ljudje so vedeli, da se vrne samo zato, da odtrga vdovo de St. Jules od p...ske družbe ter jo odvede s seboj na sever ...

V grofičinem salonu je bilo nenavadno tiho, mirno; vsak je pogrešal odišlih gostov, — samo dame so se v srcu radovale, da so se rešile tako nevarnega tekmeča ... Vendar se jim je začelo kmalu solnce smehljati. Bogati knez S. je prvi padel pred noge neki gospodični in jo odpeljal v svoje palače.

— »Dragi de Sage,« — pristopi nekega dne grofice de St. Jules k mlademu pesniku, ki je stal sam pri oknu ter premišljeval. »Dragi de Sage,« — Vaše misli lete na sever! Dobila sem pismo od Olge Leontjevne. — »Sibirsko rožo« vam pošilja pozdrav po žarkih, kateri so se tako vroče dotaknili njenega srca ... Ali razumete, de Sage?« —

On se nasmehne.

»Dragi sanjar,« — nadaljuje grofica ter ga prime za roko. — »Vi ljubite, pa tudi vi ste ljubljani.« — Vznemirila se je, vzdihnila ter zrla v mladega moža s pogledom, polnim nežnosti, a on, zatopljen

v sanje o krasni preteklosti, tega ni opazil.

— In vas grofica, — je rekel čez nekaj časa — ljubi general Leontjev, in — ali ga ljubite tudi vi?

— Ljubim, je zašepetala grofica in stisnila Sagu roko.

Bilo je proti koncu leta.

Mladi pesnik de Sage je izdal med tem zbirko svojih pesmij ter jih poklonil »sibirski roži«.

Prekrasno vezano knjigo je poslal Olgi Leontjevni.

— Prijatelj, — dolgo že nisva dobila odgovora o generalu, — reče nekega dne grofica de Sage, ki ji je sedel nasproti na mehke naslonjaču. Bila sta sama.

— In o Olgi, — nadaljuje pesnik, osupnjen gledajoč pred sé. — Bog ve, kako je sprejela moje revne stihe?

Lakaj prinese na dragocenem krožniku pisma.

— De Sage! — Uganite!

Niti besede ni mogel izpregovoriti. Oči so mu plamtale s čudnim sijajem. — Grofica ulovi nekoliko iskric s svojim mokrim očesom, in kakor da je s temi iskricami veselje razsvetlilo njegove srce, vsklikne glasno: »Od sirske rože!« Odpre pismo in prebledi; žalostno pogleda preplašenega pesnika.

List se je glasil:

»Draga moja St. Jules!

Ako ste mi prijateljica, ostanite mi tudi dalje — pri Bogu! Ostanite tudi, ko preberete to pismo. — Bila sem prisiljena, da se poročim s — ... Ah, mila de St. Jules — jaz jokam! — Gospodu Sagu hvala za dragoceni dar in priloženo mu bodi za spomin. To je jedini lišp mojih las na dan mojega ženitovanja.

Olga.

Z drhtečo roko razpečati de Sage majno pismo.

Bil je v njem karminov cvet rhododendrona, zvenel je, čisto zvenel —

Minulo je več let. De Sage je bil imenovan poslanikom ... Odpotoval je tja s svojo soprogo — nekdanjo grofico de St. Jules.

Prve besede, katere je zapisal v mestu svojega novega poklica v svoj zapisknik, so bile te:

»Kneinja Olga se je čudila, da ne pišem več stihov. Kako se spreminjamo!

Da! spreminjamo se. Lasje sirske rože niso več tako lepi, — malo beli so postali, in karminov cvet rhododendrona ne odseva več tako lepo z njenega bledega lica.

Vdova je, a njeno imetje se ceni na nekoliko milijonov.

V Ljubljani, 24. oktobra.

Srbija po krizi.

»Die Zeit« poroča, da je nastala in se rešila najnovejša ministrska kriza na Srbskem tako-le: Kralj Aleksander je bil razžaljen, ker je srbski poslanik v Peterburgu, Novaković, že drugič sporočil, da se mora potovanje kraljevskega para preložiti, ker je carica bolehná. Zato se je odločil, da izroči sestavo novega kabineta generalu Cincar-Markoviću ter s tem javno pokaže svojo nevoljo proti Rusiji. Cincar-Marković je imel v pričo kralja že ministrsko posvetovanje o programu nove vlade. Med diplomati in politikih Belega grada je nastalo vsled tega veliko gibanje. Kočija za kočijo je prihajala v konak in sluga so donášali pismo za pismom. Radi takega pisma je kralj nakrat zapustil ministrsko sejo ter kmalu nato pisal generalu Cincar-Markoviću, da smatra sestavo novega kabineta za prezgodnjo in prenapetost ter da naj se zato seja takoj razpusti. Kralj se je nato posvetoval še z drugimi politikih in Marković je nehal biti ministrski predsednik, še preden je mogel začeti z novo vlado. Srbi so po svoji veliki večini Rusiji naklonjeni, zlasti narod vidi v Rusiji osvoboditeljico balkanskih Slovanov in zaščitnico narodne volje. Z Avstro-Ogrsko simpatizuje le del inteligence, srbski kakor bolgarski narod pa nočeta slišati o nemški Avstriji ničesar. Avstrijska diplomacija ve, da ima Rusija na Balkanu tolike simpatije, da jih ni možno odpraviti, zato se je vedla v dobi kraljeve razburjenosti docela objektivno in hladno. Zveza Avstrije in Rusije radi balkanskih razmer ji je nalagala popolno reservo. To je bilo tudi pametno, sicer bi imela avstrijska politika sedaj novo blamažo. Vse srbske stranke, liberalna, radikalna in naprednjaška, so vseskozi rusofilske.

Rusija v Mandžuriji.

Dopisnik lista »Times« poroča iz Pekina, da so dali Rusi v kratkem času Mandžuriji docela drugačen značaj. Mesta hitro rastejo, povsod so nove ruske naselbine, v katerih prebiva na tisoče ruskih priseljencev z ženami in otroci. Povsod se grade hiše za železniške uradnike in za garnizije. Ruskega vojaštva je res čimdalje manje, zato pa ruskega prebivalstva vedno več. Rusi postopajo jako prijazno z domačimi, katerim se godi sedaj prav dobro, ker obrt in trgovina cveteta. Splošni blagostan narašča, ker Rusi skrbé za red in delo. Ruski kapital je povsod dobro naložen ter se plodonosno uporablja. Mandžurija je danes rusificirana. To pa se je zgodilo naglo, a tiho in mirno, brez nasilste. Anglijo to peče, a boja vendarle noče.

Nov poraz Anglije.

V deželi Somalijev so bili Angleži poraženi. Polkovnik Swayne, poveljnik ruske posadke, je imel okoli 2000 vojakov domačinov, katere so vodili angleški častniki. S tem je hotel iznova poskusiti lani ponesrečeni naskok na »blaznega Mullaha«, kakor nazivljajo naslednika Mahdija. Lord Landsdowne je dosegel pri italijanski vladi, da je smela mala vojska polkovnika Swayneja skozi ital. ozemlje proti Mullahu. Koncem maja je zapustil Swayne z 2000 možmi, nekaterimi topovi in kamelami Berbero in marširal proti Burau in Bohotlu, proti jugovzhodu. Nato je korakal dalje proti Mudugu, kjer se je unel prvi, 6. oktobra pa drugi boj z Mahdijevci. Angleži so izgubili 4 častnike, 150 mož, par topov in več kamel. Swayne je bežal z ostanki nazaj proti Bohotlu in Burau. Trpel je veliko lakoto in žejo. V puščavi mu je poginilo že mnogo vojakov. Vrnil se še ni v Berbero, a že danes je gotovo, da se reši le z majhnim delom vojakov. Angleška vlada je poslala Swaynu afričanskih in indijskih čet na pomoč, ki pa pridejo prekasno. Bržčas bodo tvorili 3. ekspedicijo proti Mullahu. V Afriki torej Anglija nima nikjer posebne sreče. Boj proti Mullahu traja že 2 leti, a niti pomoč neguša abesinskega ni pomagala Angležem.

Najnovejše politične vesti.

Vsenemška zveza je razposlala vsem nemškim strankam pozive za skupno sodelovanje, da se proglasi nemščina za državni jezik. — Nemška ljudska stranka je sklenila zahtevati, da se pri snovanju novih vojnih

predpisov določijo tudi razne olajšave, kakor znižanje službene dobe, dopusti o žetvi, opustitev zadnje orožne vaje i. t. d. — Debata o Körberjevem govoru se odprla vsled sklepa češkega kluba takoj po Klopščevem nujnem predlogu o delavski bedi v Pragi in delavskih štrajkih na Gališkem. — Vojaške konference pri cesarju, ki so se včeraj vršile, so baje dognale, da se za prihodnje leto zviša stalna vojska za 5100 mož pri havbičnih baterijah in za 750 mož pri mornarici. — O jezikovnem vprašanju na Češkem je prinesel »Journal de St. Petersburg« svarilo Čehom, naj ne obstruirajo Körberjevih načrtov, ker bi se sicer rešilo jezikovno vprašanje preko njihovih glav. — Vstaja v Maroku. Boj med sultanovimi četami in vstaši rodu Zemur je neizogiben. Sultan je postavil 27.000 mož, pa tudi vstaši imajo nad 20.000 oboroženih. — Italijani v državnem zboru uganjajo zopet mačjo politiko. Sklenili so, da se ne udeležijo debate o Körberjevem govoru ter da se sploh za sedaj vzdržijo popolnoma rezervirano ter bodo le zasledovali pazno sklepe drugih strank. — Zoper zvišanje stalne vojne so sklenili budimpeštanski vseučiliščniki razviti agitacijo po celi deželi. — Obisk burških generalov v Londonu ima namen, prositi Chamberlaina, da zviša prvotno obljubljene 3 milijone za odškodnino Burom. — Nadškof in metropolit v Črnovicah je postal dose-danji administrator grško orijentalne nadškofije za Bukovino dr. Vladimir pl. Repta. — Grški kralj je dospel v strogem inkognitu na Dunaj ter ostane nekaj dni cesarjev gost. — O aferi Wolf-Schalk je sklepal včeraj vsenemški zaupni shod. Istočasno se je sklenilo, s 1. decembrom t. l. začeti izdajati na Dunaju nov vsenemški dnevnik. — Zvezne evropske države. Nekateri odlični škotski politiki so sklenili zaprositi nemškega cesarja, naj zastavi svoj vpliv, da se osnuje unija evropskih držav v politični in industrijalni obliki. — K papeževi 25letnici pride dne 2. marca l. 1903 nemški cesar v Rim, ako mu bo — dopustil čas.

Pirčeva knjiga.

(Dalje.)

To se nam je predložilo, ko smo prebrali knjižico ravnatelja Pirca: »Kmetijske razmere na Kranjskem«. V tej knjigi nam podaja pisatelj pristno sliko našega zdajšnjega gospodarstva na kmetiji (Pri drugih Slovincih ni nič boljše, kakor na Kranjskem. Kranjski Sloven je vedno bil in je najagilnejši Sloven in tudi Jugoslovani.) Lepa knjiga, naj jo vsakdo bere! Prva učenjaško pisana knjiga je o slovenski kmetiji. Pridno delo. Tu imamo v številnih podlagah, iz katere zdaj prav dobro videti zamoremo, kako ta organizem naše kmetije živi. Suhoparne številke naštevajo pisatelj. V teh številkah pa čitamo zgodovino razvoja naše kmetije in ta zgodovina je prežalostna. Pasivna, hudo pasivna je bilanca iste v 20. stoletju. Diagnoza podaja predobremu poznavatelju naše kmetije, ravnatelju Pircu veliko in skoraj neozdravljivih boleznih. V številkah je ta diagnoza, ki se ne dajo optimistično odpraviti. Ravnatelj Pirc zapiše po tej diagnozi kratak recept: intenzivno, vrtnarsko delo in še ni čas za to, da se začne z zadrugami po vsej državi. Načrtal je s tem hojo iz slabega gospodarstva ven v boljše. To se pravi: namizni prt razrezati med vsemi močmi, ki držijo naše ljudstvo v analfabetnosti, učiti ljudstvo v šoli prvo, vsakemu zdajšnjemu človeku potrebnih naukov in pošiljati boljše glave dalje v tehnične šole. Predočeva se nam veliki ruski mislec in gorki prijatelj mase ljudstva, knez Peter Kropotkin, ki piše: »Mase so, ki potrebujejo znanja, ki se hočejo učiti, ki se tudi učiti zamorejo, ki so pripravne, da svoje znanje razširijo, le ponudi jim ga! In prav. Pirc odsvetuje, da se začne z zadrugami po vsej državi. Isti Kropotkin piše: »Človek nosi v sebi še ne dosti uvaževano dedščino prejšnjih časov, zrno socialnih navad in socialnega mišljenja, ki ne temelji v zunanjih močeh, ampak v notranjem. Na teh socialnih lastnostih temelji ves napredek človeštva in dokler ljudje še niso telesno in duševno izprijeni, se ne bo to zlahtno zrno izgubilo vzlic kritiki in dejanskim nasprotovanjem proti istemu«. — Kako rad bi bil ravnatelj Pirc zapisal v svoji knjigi, da zamore le zadrugno gospodarstvo rešiti našo kmetijo, a ni mogel. Imel je enkrat naš narod dosti socialnih lepih lastnosti. Blizu njega je živel hrvatska zadruga; slovenska gostoljubnost je bila znana. Malo lastnosti najdemo danes v

našem kmetu, ki bi jih kot socialno zrno po Kropotkinu zvali zamogli. V našem kmetu se je tekom zadnjih stoletij razvila grozna sebičnost. Kmet kmetu ne zaupa, kmet je kmetu zavidljiv in do uničenja sovražen. Žalostno je to, pa je pri nas tako. S tem je računati. Le večja omika more privabiti iz tega srca več socialnih lastnosti. Pa še to: prej je treba biti dober delavec, prej je treba razviti v kapitalističnem gospodarstvu dobro izvežbanega kmetijskega delavca, ki je že rutiran v intenzivno obdelovanje, potem zamore šele zadruga vspešno delati začeti in biti mora trg za kmetijske pridelke. Imamo v zgodovini pred kakimi 70 leti primer. Na Irskem je dal graščak svojo graščino »Ralahine« kmetom, združivši jih, v najem v zadrugo kmetijskih delavcev. Ti zadrugarji so bili prej ničvredni analfabeti, pijanci, tatovi, postali so pa v tej zadrugi najboljši gospodarji, pridni trezni ljudje. A bili so gojenci velikega gospodarstva in imeli s blizu trg za svoje pridelke v tovarnah. Delo se jim je izplačalo. Zanimarjen človek postane pameten v dobrih gmotnih razmerah in vidljive koristi hitro tudi kmeta privabijo v delokrog pridobivanja istih. A prva neizgovoda vrže nevezbanca v obup, če ni bil prej v šoli samouprave samostvestnega življenja. V stoletjih po reformaciji so se drugod med reformiranimi ljudmi, kakor na Angleškem, Nemškem, v Ameriki, izvežbale spretnosti delavske moči. Ko je našina stopila v delo, organizovala je nove socialne, gospodarske družbe, družila delavce, družila podjetnike, stvarjala nehotne zadruge teh obeh činite ljev novega gospodarstva. In o mašini se lahko reče: »Stroj ima v svojem svojstvu nekaj protestantovskega«. Delo pri mašini je izgojalo stroježi čut odgovornosti v vsakem delavcu. Ta odgovornost dela močne značaje. In ta odgovornost se razširja med vse sotrudnike v velikem delu tovarne. In to manjka v nas Slovincih. Na nobnem oddelku našega gospodarstva življenja ne najdemo teh pozgov modernega življenja narodov. Merodajen kmetijski prijatelj Sering piše: »Zares je zadrugno gibanje najvažnejše sredstvo v povzdigo naše kmetije, ali taki uspehi, kakor jih doživijo ameriški kmeti v vseh oddelkih kmetijskega dela, so le mogoči, ako se zamore učiti neomikan od omikanega kmeta, navaden kmet od šola nega in ako bogatejši in izobraznejši kmeti ne nastopajo kot gospodje, ampak kot zvesti drugovi istega stanu, katerega članovi imajo imeti isti smoter: srečo svojih družin, uspevanje domače zemlje, čast domovine«. (Konec priu.)

Dnevne vesti

V Ljubljani, 24. oktobra.

— **Iz državnega zbora.** V seji dne 23. oktobra je v državnem zboru vložil državni poslanec Plantan peticijo poštinih uslužbencev ljubljanskega okrožja radi ureditve in izboljšanja službenih razmer, ki so faktično tako neznosne, da je nujno treba odpomoči.

— **Protest proti obstrukciji.** Okrajni cestni odbor litjski je v svoji seji dne 21. oktobra t. l. z 8 glasovi proti 2 sklenil protest proti klerikalni obstrukciji v deželnem zboru, ki siloma zavira redno delovanje deželnega zbora na veliko škodo deželi, ker ostane nerešenih mnogo nujnih tudi cestnih zadev; pa se na ta revolucionaren način tudi zastuplja vse naše javno življenje.

— **Volilno gibanje na Štajerskem.** V soboto, 25. t. m., zvečer vršil se bode volilni shod v Sevnici, in sicer v gostilni g. Simončiča, v nedeljo, 26. t. m., zvečer pa bo volilni shod v »Narodnem domu« v Brežicah. Pri teh shodih predstavi se svojim volilcem kandidat za mestno skupino Celje-Brežice dr. Josip Karlovšek iz Celja.

— **Ljubljančani, jutri vsi v Smlednik!** Veličastna predstava, veličastni sprejem škofov! Kaj takega še niste videli! V nedeljo bo tam birma, v soboto pa pride škof tja. To je za tamošnjega kaplana prilika, da opozori škofa nase, da se mu prikupi in da se mu kmalu podeli fara. Zato si je pa izmislil nekaj prav specijalnega. Škof namreč ne sme iti zaradi svojega dostojanstva v kak cirkus, da bo pa imel vsaj malo pojma o njem, napravil mu bo kaplan ob dohodu veliko predstavo. Vaje se že vrše. V nedeljo je bil prvi poskus. Trideset do štirideset fantov je posadil na konje, kobile, kljuseta in sploh na vse, kar je konju podobnih živalij v okolici, da bi jih učil v jahanju. V svrhu tega je zajezdil svojo — oziroma župnikovo — »Rozinanto« in se postavil na čelo svoji armadi. Pa najbrže je »Rozinanta« bolj pametnih misli kakor kaplan, zato se jej je zdel ta špas pre-

neumen, vrgla je torej kaplana v blato in zdirjala v hlev nazaj. Dasi je kaplan te-lebnil tako hudo na tla, da se je slika njegovega telesa poznala v mastnem blatu, vendar ni to ustrašilo našega junaka. Udaril jo je za »Rozinanto« in jo vnovič zajahal. Sedaj se je vršila prva vaja, Uspeh pri takem izvrstnem učitelju ni mogel izostati; smledniški fantje znajo sedaj že vsi na konju — sedeti in jutri se bodo še pred škofom producirali. Jahali mu bodo nasproti do župnijske meje — dalje se baje ne upajo — na čelu jim bode jeznil kaplan — seveda, če ga »Rozinanta« preje ne vrže raz sedlo. Igrali se bodo »ulance«. Ker pa nimajo pravih sulic, dobil bode vsak 2—3 m dolgo leskovko za stembale, na koncu leskovke pa bode plapolala zastavica. To bo krasen pogled! Za njimi pride liga smledniških amazonk — Marijina družba — za to pa oddelek starih, šepavih ženic. Lepa pestra podoba! To bo lepo! Vse smledniške ženice že komaj pričakujejo tega slovesnega trenutka, le to si še žele, da bi tudi škof zajahal zanj pripravljenega konja in da bi se postavil na čelo katoliški vojski ter prihajal v Smlednik. Mogoče, da jim škof to željo izpolni! Ljubljančani, vi pa pojdite jutri v Smlednik; kaj takega še niste videli svoj živ dan!

— **Bisaga** Iz Gotovelj na Štajerskem se nam piše: V naši fari blizu Plevniške graščine naselili so se trinitarci, to so tudi tiste vrste menihi, ki se na Francoskem niso hoteli ukloniti državnim zakonom. Ti hočejo tedaj olajšati naše žepe. A naš župnik Zupandčič tudi ni človek, ki bi zaničeval groše, ki jih donášajo farani na altar — farovža. Ker so zahajali zadnji čas nekateri farani k trinitarcem k službi božji, kamor jim je bliže, nego v Gotovlje, zabičil je zadnjič na prižnici, da morajo vsi farani hoditi le v farno cerkev v Gotovlje k službi božji, ne pa drugam, boječ se, da bi se kmečki groši, ki se morajo v prvi vrsti ste-kati in romati v farovž, vsaj deloma ne prijeti trinitarske debele kute. Je pač tudi pri nas kakor drugod — farška bisaga nima nikoli dovolj, ker je brez dna!

— **Koliko je stalo romanje na Sv. Goro?** Zadnja »Soča« je menila, da je stalo zadnje romanje na Sv. Goro okroglo 10.000 K, a točneje računajo oni, ki pravijo, da je stalo v vsem skupaj okoli 20.000 K, ako upoštevamo troške prej in slej ter . . . kupčijo na Sv. Gori. Vsakdo je nesel s sebo »spomine« s Sv. Gore domov svojim znancem. Mnogo denarja so pustili za »ofer« in še posebno za — sv. maše. Očividec trdi, da so se kar trli ljudje okoli »bukelc«, v katere so se zapisovale »sv. maše«. To bodo »mašoni«, da bo veselje!

— **Slovenske napise v Železni Kapli** so na kolodvoru pobelili. Naznanilo se je to pri sodnji. Deželna vlada je sama spoznala potrebo slovenskih napisov, kar je naravno, kajti kraj je le slovenski.

— **Jesen na Dolenjskem** je prekrasna. V goricah je živahno; že osem dni obirajo vinogradniki z največjim veseljem. Pa zakaj ne bi bili veseli, kar obstoja ameriška trtna podlaga, ni bilo še grozdje tako izvanredno zdravo, sladko ko letos in tudi v toliki množini ga še ni bilo. Gospodje tovarniki in gostilničarji, vabimo Vas v sloveči kraj dolenjskih vin, cena bode letos od 14 do 20 gld.

Svetokriški vinogradniki.

— **Morilec zidar Ign. Panko,** doma iz Rogoznice pri Ptuj, ki je ustrelil iz maščevalnosti 21. t. m. Barbaro Kolarič iz Kicarja, je prišel sam v četrtek dne 23. t. m. dopoldne k sodnji v Ptuj. Kolarič je bila od pusta 1902 omožena in zdravniška obdukcija, izvršena na nesrečnici v sredo dne 22. t. m. je dokazala, da je bila Kolarič v blagoslovljenem stanju z dvema dečkoma.

— **Štrajk v Mirnu** se nadaljuje. Gostilne morajo biti vsled glavarstvenega ukaza zaprte že ob 6. uri zvečer vsako soboto, nedeljo, ponedeljek in torek. Dvomi, da je ta naredba bila umestna, ker niso delavci nikdar imeli namena, da bi razgrajali. Zadovoljili so se vedno le z delavskimi obhodi do Rupe in od tod čez most mimo župana nazaj v Miren. Preteklo nedeljo so namerali imeti javen shod, a ga je menda glavarstvo prepovedalo. Prišla sta delavska voditelja Kopač

in Linhart ter imela le zaupni shod, na katerem je bilo 196 delavcev. Šli so od shoda vsi v delavskem sprevedu od cerkve po Mirnu. Na čelu dva zastavonoši z rdečimi zastavami. Temu sprevedu se je pridružila še stotina radovednežev in korakali so po cesti do c. kr. orožniške postaje, kjer so se na zahtevanje razkropili vsi delavci. Prepevaje so se čevljarji in strojarji zgubili v svoja domovja. V nedeljo je bilo tam 20 orožnikov, a sedaj jih je menda še 12. Kaj bode? Delavci se nočejo udati, ker dobivajo celo denarne podpore. V ponedeljek so orožniki aretirali jednega čevljarja, ker ni hotel menda prenehati popevati na njih poziv. Vedno bodo kakšni nemiri, ko bodo zahtevali orožniki, naj mirujejo čevljarji in ki se jih bode lovilo že ob šestih zvečer iz krčme. Svetujemo delavstvu, da naj bode previdno, ker lahko zaide kdo v nesrečo. Najbolje bi bilo, da bi vstopili prej v delo in da bi se potem pomirili z gospodarji-delovalci, ki bodo gotovo uvaževali njih delavske težnje, ako bodo opravičene. Torej previdnosti priporočamo, da se ne bodo polnile ječe in širila še večja nezadovoljnost med delavske mase.

— **Zborovanje.** Društvo ces. kr. davčnih uradnikov na Kranjskem priredi dne 9. novembra t. l. v hotelu »Pri Maliču« drugo redno glavno zborovanje.

— **Zvezan vojak.** Včeraj popoldne prišla sta na južni kolodvor prostak c. in kr. bosanskega pešpolka št. 3 Ivan Ivanovič in Franc Sladič, kočijaž iz Šent Ruprehta. Bila sta oba pijana in sta se v svoji pijanosti objemala in se sploh tako nedostojno vedla, da se je občinstvo pritoževalo. Stražnika, ki ju je opominjal, je hotel Ivanovič vreti na tla. Ker se je bilo bati večjega izgreda, poslali so po vojaško patruljo, a predno je ta prišla, prišel je na kolodvor neki narednik, kateri je velel Ivanoviču, da se odstrani, a ta mu je dal za odgovor dve zausnici. Naredniku so priskočili drugi, na kolodvoru slučajno navzoči vojaki na pomoč, kateri so Ivanoviča prijeli, ga zvezali, naložili na voziček in ga odpeljali v vojašnico. Njegovega tovariša pa je odpeljal policijski stražnik na rotovž.

— **Aretovanje.** Policija je včeraj zvečer aretovala hlapca Ivana Bobka, Metelkove ulice št. 19. Aretovanec je v noči od 3. na 4. t. m. ukradel svojemu sohlapcu Karolu Prijatelju iz omare v hlevu srebrno uro in jo skril. Sedaj, ko je bil Karol Prijatelj odšel v drugo službo, je uro on nosil. To se je izvedelo in policija ga je aretovala in res tudi dobila ukradeno uro pri njem.

— **Z železnične proge** se ni hotel včeraj popoldne izogniti delavec I. P. Na prelazu Dunajske ceste je hodil gor in dol in se na velevanje čuvajevo ni hotel odstraniti, tako, da je bil ta primoran poklicati policijskega stražnika, da ga je spravil s proge.

— **Na električni železnici** je bil danes dopoldne na Poljanski cesti oviran promet, ker se je nekemu vozniku, ko je vozil čez tir, pri vozu zlomila svora in se je truga s peskom zvrnila na železnični tir. Trajalo je četrte ure, predno so spravili pesek s tira.

— **Izgubil se je bil** včeraj popoldne dveletni deček Josip Perme, sin delavke Ivane Perme, stanujoče v Tesarskih ulicah št. 3. Ljudje so ga dobili jokajočega se na cesti in ga izročili stražniku, ki je poizvedel, čegav je in ga peljal domov.

— **Terpinčenje živali.** Črevljarski pomočnik Franc Kožar na Stolbi št. 4, je danes zjutraj lučal kamenje v mačka Jožefe Valentinove na Stolbi št. 6 in ga ubil. Proti Kožarju se je napravila ovadba.

— **Prijet dezertjer.** Danes dopoldne je bil tukaj prijet Franc Sedej, hlapec iz Brebornice v kranjskem okraju, ker ga je vojaška oblast zasledovala kot dezerterja.

— **Z rešilnim vozom** so pripeljali včeraj v bolnico Antona Friškoveca, delavca, stanujočega na Karlovski cesti št. 16.

— **Pri kopanju kanala** na Dunajski cesti so našli danes zjutraj v izglobljenem kamnu star rimski vrč s človeškimi kostmi.

— **Zlat uhan z diamanti** je našel danes dopoldne v Špitalskih ulicah zlatarski vajenec Pavel Dolinšek v Prešernovih ulicah št. 7.

— **Srebrni etui za cigarete** z monogramom K. S. in z letnico 24./12. 1899 je bil neznano kje v mestu izgubljen.

— **Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju** mestne občine ljubljanske od 12. do 18. oktobra 1902. Število novorojenčev 15 (= 22,2‰), umrlih 19 (= 28,2‰), mej njimi jih je umrlo za jetiko 2, za vnetjem sopilnih organov 3, za različnimi boleznimi 14. Med njimi je bilo tujcev 9 (= 42,1‰), iz zavodov 8 (= 42,1‰). Za infekcijskimi boleznimi so obboleli, in sicer za otročico 1, za škariatico 4, za vrtico 4, za ušenom 2 osebi.

* **Najnovejšje novice.** Telefoniranje brez žice. Inženir Pansa v Neaplju je prosil za patent svoji iznajdbi, vsled katere je mogoče na večjo daljavo brez žice telefonirati. Kakor pa po Marconijevi brzjaviti. — Napad na krščansko-socialne zborovalce so vzpizorili v Stockerau socialni demokratje. Udeležniki so ometali z bletem in jajci. Tudi posl. Pattai je bil ves ometan. — Menarodna zveza za pokončevanje tuberkuloze je imela včeraj v Berlinu svoj prvi shod pod predsedstvom drž. tajnika grofa Posadovskega. — Pater Ig. Swiezy, bivši državni in deželni poslanec, je včeraj na Dunaju ne nadoma umrl — Poneverjenje. Obč. eksekutor Antonievic je po poneverjenju velikih svot izginil iz Mitrovice. — Novi albanski prestolonaslednik se je oglašil v osebi ruskega državnega svetnika in senatorja Jurija Kastrotić-Skenderbega Drekalovića. — Ruski pesnik in pisatelj Maksim Gorki si je kupil v Nižem Novgorodu hišo ter se hoče posvetiti javnemu delovanju v mestnem in deželnem zastopstvu. — Dr. Auer, izumitelj Auerjeve razsvetljave, je na smrt bolan. Istočasno mu je žena povila dvojčka, dva fantčka.

* **Milijonska defraudacija v Pragi.** Počast konkurza še vedno straši prevrajene vlagatelje in nesrečne ude svetovaelavske posojilnice. Rešilna akcija temelji le v govorih, za rešitev ni ne enega vinarja doslej v blagajni naloženega. Pred 14 dnevi se je obljubilo, da bo revizija posojilnice v dveh tednih končana ter da se prične z izplačevanjem vlog. Ta čas je že potekel in upravni svet posojilnice molči, kakor bi se ne bilo prav nič zgodilo. Dve nedelji sta minuli in katoliški bogatini niso dali ne enega vinarja. Tako imenovani »garan cijski fond« ima preveč problematičen namen ter se ga nikakor ne sme smatrati kot nekaj začetek sanacije. Sploh pa se je vpisalo komaj ¼ milijona kron, premajhen obliž na tako veliko rano 4 milijonov. Duhovnikom pa tudi za to ne gre, tem je le na tem ležeče, da pregovorijo ljudstvo, da niso odgovorni za izvršeno lopovstvo v posojilnici. Dne 21. t. m. je bila preiskava pri prijateljih za prte tatinske bande ter se je zarubilo veliko dragocenih predmetov. Po verjetnih poročilih eksistira veliko ponarejenih menic in dognano je, da se je posojevalo jako lahkomišelnost. Kaj je delal msgr. Drozd na rimskih romanjih, o tem piše »Berliner Volkszeitung« sledeče: Pred tremi leti je le s pomočjo svojih črnih prijateljev ubežal častiti ta prelat aretovanju ter kaznovanju zaradi hudodelstva oskrumbe, s kojim se je zagrešil v železniškem vozu med Loretom in Rimom. Spisi policijskega ravnatelja Colmayerja v Rimu bi o tem lahko bolj natanko poročali. Po tem dogodku se je prelato namignilo iz Rima, »da so romanja in svetopeterski vinari vse eno vselej v Rimu dobrodošli, a on naj se previdneje vede.« In tak zavržen človek je bil na čelu zavoda, kojega udje smejo biti samo izpričani, pristni katoliki. Da je bila posojilnica v pravem smislu klerikalni zavod, je jasno iz njenih pravil. V tretjem paragrafu se piše: Posojilnica ima dolžnost po možnosti podpirati podjetja katoliške smeri. Po § 19 sub 2 ima odbor dolžnost izločiti vsakega člana, ki se pokaže v javnosti antiklatolik. Po § 13. ima praški nadškof in češki škofje imajo pravico, porabiti denar posojilnice za cerkvene potrebe, kadar je tega treba. Sploh pa je že več kakor predrzna trditve klerikalcev, da posojilnica ni bila klerikalna ter da ni pospeševala nečistih klerikalnih smotrov.

* **Duhovniška sleparska družina.** Poročali smo že na kratko o velikanski duhovniški slepariji, ki se je razkrila skoraj istočasno s praško, v Parizu. Zanimive pa so pri tej pariški duhovniški slepariji tudi podrobnosti, ki kažejo, da obstoji v Parizu družba sleparskih duhovnikov, ki imajo svoje zveze tudi zunaj republike. Glavno ulogo igrajo duhovni: profesor semeniški Guilamin, kanonik Rosenberg in duhovnik Gadobert ter Mourade. Njihov plen je bila zelo bogata, pa tudi ravno tako versko zatelebana gospa Civet. Rosenberg je bil sin židovskih starišev, ki so se dali zaradi »kšefta« krstiti. To lastnost je podedoval tudi sin, čeravno je postal še prav mladi kanonik. Njegova židovska kri pa mu ni pustila, da bi bil le užival lepe dohodke

kanonikata, temuž je ustanovil v družbi svoje sestre, nune, v Parizu neko sirotišnico, pa tudi tovarno za ponarjanje bisserov ter trgovino z nagrobnimi venoi. Vsa ta podjetja pa so se porušila ter so znašale pasive tri milijone frankov. Potem se je pobožni kanonik vrgel na novo špekulacijo. V Pariz je prišel ciprski nadškof, ki sicer nima stalnega sedeža, najbrže tudi malo dohodkov, ker je moral v Parizu zastaviti svojo zlato verižico s škofim križem ter zapustil sploh več neporavnanih računov, pač pa ima ta nadškof izvanredne privilegije iz Rima, med njimi mu je tudi podeljena s papeževu bilo pravica, da sme zakone ločiti brez apelacije na papeža. In s tem privilegijami ter Rosenbergovi tisočaki, ki jih je rešil iz konkurza, se je napravila lepa duhovniška špekulacija. Ciprski nadškof Nemetella Seluan je podelil Rosenbergu duhovno dostojanstvo nadškofijskega generalnega vikarja. Rosenberg je dal kmalu nato po časopisih inserirati ter ponujati posredovanje pri ločitvah zakonov. Pomagal mu je pri tem duhovnik Gadobert, ki ima naslov kancelarja ciprškega nadškofa. Koliko žrtev je zapadlo tem duhovnim sleparjem, se ne ve. Samo gospa Civet jim je izplačala 55 000 frankov, dočim so ostalo njeno premoženje v znesku nad 600 000 K zanjo »dobro« naložili, tako dobro, da sedaj ni denarja nikjer. Rosenberg ji je napravil v družbi dveh »tovarišev« Kristusa tudi papežev breve, s katerim je njen zakon razveljavljen. In to ga je izdalo. Rosenberg in Mourade sta zbežala, ostale sleparje so spravili pod ključ.

* **Češko vseučilišče.** Na češkem vseučilišču v Pragi je bilo zapisanih: na teološki fakulteti 134, na pravniški 1790, na zdravniški 293 in na filozofski 993, skupno 3210 poslušalcev.

* **Finančni stražnik ropar.** Pri Reki je začel finančni stražnik Štefan Lovrenoveč 22. t. m. pogovor z uradnikom Josipom Gutacem, ki je sedel na neki klopi blizu njega. Nakrat je planil Lovrenoveč na Gutaca ter ga je začel daviti. Ko se je Gutac onesvestil, mu je pobral morilec iz žepov denar — 100 kron — in je zbežal. Neki poštni sluga je videl vse to in je poklical ljudi, ki so ujeli roparja. Na svojem domu je imel Lovrenoveč pripravljeno civilno obleko, v kateri je hotel pobegniti. Misli je seveda, da ima Gutac pri sebi večjo svoto denarja.

Društva.

— **Društvo za varstvo živali** je imelo sinoči v hotelu »Pri Maliču« svoj ustanovni občni zbor, na katerem se je volil odbor. Društvo ima že 230 članov; letni donesek znaša 4 K.

— **Veselica v vseh prostorih „Narodnega doma“**, katero priredi pevsko društvo »Slavec«, je sedaj definitivno določena na nedeljo dne 9. novembra. Ista se bode vršila v slogu »Velikega orfeja«. Pomožni odbor je marljivo pri delu, tako da bode občinstvu zopet nekaj izrednega podal. Jako obširni spored bode tako urejen, da se bodo vršile zabave cel večer hkrati v vseh treh dvoranh in stranskih prostorih pri čemur pride tudi veliko stopnišče v poštev. Po končanem zabavnem delu se razvije v vseh dvoranh ples in si je društvo že zagotovilo dotične godbe. Podrobnosti iz programa, kateri bode razdeljen v šest oddelkov, ki bodo skupno tvorili nad štirideset posameznih točk, bomo poročali.

— **Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju** ima svoje IV. redno občno zborovanje v nedeljo dne 9. listopada t. l. Pri zborovanju se bode razpravljalo o jednotnem sistemu slovenske stenografije in ureditvi posredovanja za službe. Z ozirom na važnost zborovanja bilo bi želeli, da se ga udeležijo odvetniški in notarski uradniki kolikor največ mogoče množestvino, pa tudi gg. šefi naj bi se udeležili enkrat tega tudi za nje važnega zborovanja. Po zborovanju priredi omenjeno društvo s sodelovanjem celjskega pevskega društva koncert v veliki dvorani »Narodnega doma«. Program objavimo prihodnjik, omenjamo samo že sedaj, da bode ta sodelovala znana gospoda, humorist Salmič in virtuos Beno Serajnik. Končno še omenja vodstvo društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov, da je odposlalo vsem odvetniškim in notarskim pisarnam na Primorskem, Kranjskem, Koroškem in Štajerskem zapisnike zaradi nabave statistike v njegovem področju službujočih odvetniških in notarskih uradnikov. Veliko število zapisnikov pa se še dozdaj ni vrnilo. Ape-luje se torej na dotične, ki še zapisnikov niso izpolnili, da to nemudoma store in jih vrnejo osrednjemu odboru v Celje. Ako bi pa uradniki katere pisarne tiskovine ne bili prejeli, naj se obrnejo naravnost na društvo v Celje.

— **Akad. tehnično društvo v „Triglav“ Gradcu** ima svoj I. redni občni zbor v tem tedaju v soboto dne 25. oktobra ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih s sledečim vnapredom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Čitanje

zapisnika br. dr. Slovenija. 3. Čitanje zapisnika br. dr. Ilirija. 4. Odborovo poročilo. 5. Poročilo upraviteljevo. 6. Poročilo odseka za popravilo poslovnika. 7. Slučajnosti.

Telefonska in brzjavna poročila.

Radeče 24. oktobra. V Št. Janžu na Dolenjskem kljubu zavrtno potuhnjenemu napadu klerikalci pri občinskih volitvah v vseh treh razredih sijajno pogoreli. Bog daj Žilindri zdravje, da potolaži naše pogorelce!

Celje 24. oktobra. Pri volitvi volilnih mož na Teharjih so sijajno zmagali Slovenci. Vsled zadnjih občinskih volitev ogorčeni možaki so prišli brez posebne agitacije neustrašeno na volišče. Nasprotniki so napeli vse sile ter spravili na volišče, kar so imeli; delavce so vozili v kočijah, prosili ljudi, se jezili, slednjič odkurili jo bledih lic brez običajnega hajljanja. Navdušenje slovenskih možakov nepopisno.

Dunaj 24. oktobra. Poslanska zbornica je danes najprej dognala predlog, naj se Vsenemcu Bergerju izreče graja. Pred glasovanjem so se zopet odstranile vse nemške stranke. Tudi podpredsednik Kaiser je odšel. Predlog, da se izreče graja, je bil sprejet. Potem se je začela razprava o predlogu zastran brezposelnosti delavcev v Pragi in v okolici. Minister Wittek je obljubil, da naroče državne železnice lokomotiv.

Dunaj 24. oktobra. Prihodnja seja poslanske zbornice bo v torek.

Belgrad 24. oktobra. Jutri se bo tu vršil shod srbskih žurnalistov, za kateri je oglašenih nad 200 udeležnikov. Iz Turčije pride 40 žurnalistov, oglašeni so pa tudi žurnalisti iz Bosne, iz Hrvatske, iz Ogrske in iz Dalmacije.

Sofija 24. oktobra. Po večdnevni obravnavi pred porotnim sodiščem je bil Mihael Stavrev, imenovan Halin, kateremu se je dokazalo, da je leta 1895. umoril ministrskega predsednika Stambulova, obsojen na smrt na vešalih.

Pariz 24. oktobra. Velika razprava zastran štrajka premogarjev je zopet končala z zmago vlade. Zbornica je z veliko večino sprejela predlog soc. dem. Jaurésa, s katero se vladi izreka zaupanje in se ista pozivlja, naj se loti posredovanja. Socialisti priznavajo, da vlada jednako pravično varuje pravico, da sme vsak delati, kdor hoče, kdor neče pa sme štrajkati.

Pariz 24. oktobra. V Dunkerqueu so štrajkujoči delavci vžgali nekaj skladišč, vsled česar je vojna oblast — ker je Dunkerque trdnjava — razglasila obsedno stanje.

Pariz 14. oktobra. Vlada je generalnemu vikarju škofije besançonske zaradi politične agitacije ustavila plačo.

Poslano.*)

Odprto pismo

blag. gospodu **Feliks-u Urbancu**, veletržcu

v Ljubljani.

Izvolili ste se baje izraziti pri različnih prilikah, da jaz, kot zastopnik gospe Marije Potočnik, hujskam to svojo klijentino v pravdo zoper Vas in da jej branim, poravnati se iz lepa, kakor baje želi. Nadalje mi menda tudi očitata, da jaz s tem zastopanjem kršim dolžnosti svojega mandata kot občinski svetnik ter delam zoper korist mestne občine. — Lojalnemu pojasnilu ali pa možati ponovitvi teh obdolžitve meni v lice ste se danes, ko sem Vam dal v to priliko, previdno izognili.

Zategadelj pozivljam Vas tudi še tem potom, da blagovolite ponoviti svoje zgoraj navedene obdolžitve na način, ki mi bo omogočil, dati Vam priliko, da boste opravičenost istih dokazovali pred pristojnim sodiščem. Tam naj se potem spozna, jeli sem jaz v resnici kršil dolžnosti svojega stanu in mandata ali pa ste mi Vi delali krivico. Te satisfakcije mi kot mož-poštenjak ne smete odrekati, kajti sicer bi molče priznali, da ste govorili vedoma in hotoma — neresnico.

V Ljubljani, 23. oktobra 1902.

Dr. Karl Triller,

odvetnik in občinski svetnik.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (2610)

Poslano.*

Odhajate danes s Trebelnega v Mokronog, srečam na cesti župnika g. Janeza Hladnika. Ko ga pozdravim, se zadere na me: »Dobro ste se ovekovečili danes v Slovenskem Narodu«. Nato jaz: Gospod župnik, mislite, da sem jaz pisal dopis »S Trebelnega« o občinskih volitvah? — »Vi ga niste pisali, pač pa sestavili!« Tako se odreže ter jezno odide.

Spričo tega prosim sl. uredništvo, da mi blagovoli potrditi, da dopisa »S Trebelnega« v 243. številu »Slovenskega Naroda«, nisem niti pisal, niti sestavil jaz.)

V Mokronogu, 23. oktobra 1902.

Janko Leban.

*) Opomba uredništva: Potrjujemo.

Poslano.*

Dne 21. t. m. sta poročala tukajšnja lista »Slovenski Narod« in »Slovenec«, da je bilo neki ženski v šolskem drevoredu ukradenih 24 K. Te tatvine se je sumila po nedolžnem neka delavka in zaradi tega stavila na odgovor.

Ker je dotična delavka popolnem nekriva in jo je le neka kuharica po neprevidnem sumila, pojasnim danes jaz podpisana javno to zadevo.

Ana Kunstelj

mesarica v Ljubljani.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (26/8)

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 23. oktobra 1902.

Skupni državni dolg v notah	10070
Skupni državni dolg v srebru	10060
Avstrijska zlatna renta	12055
Avstrijska krona renta 4%	10020
Ogrska zlatna renta 4%	11980
Ogrska krona renta 4%	9750
Avstro-ogrski bančni delnice	1582
Kreditne delnice	67150
London vista	25915
Nemški državni bankovci za 100 mark	11690
90 mark	2340
20 frankov	1905
Italijanski bankovci	9515
C. kr. cekini	1133

Žitne cene v Budimpešti

dne 24. oktobra 1902.

Termin.

Pšenica za oktober	za 50 kg	K	744
Rž " " april 1903	" 50 "	"	739
" " oktober	" 50 "	"	645
" " april 1903	" 50 "	"	644
Koruza " maj 1903	" 50 "	"	579
Oves " oktober	" 50 "	"	626

Efektiv.

Zdržema.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 14.

Dr. pr. 1212

V soboto, 25. oktobra 1902.

Prvič na slovenskem odru:

Novost!

Novost!

Bankerot.

Igrokaz v štirih dejanjih. Spisal Björnsterne Björnson. Režiser Fran Lier.

Besednjica se odpre ob 7. uri. — Zadržek ob 7¹⁵ ur. — Konec po 10. ur.

Prihodnja predstava bo v torek, 28. oktobra. Pripravlja se operi »Maričon« in »Cavalleria rusticana«.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 8062 m. Srednji zračni tlak 738.0 mm.

Okt.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
23	9. zvečer	744.7	6.4	sl. svzhod	jasno	0.4 mm
24	7. zjutraj	747.5	5.7	sr. jvzhod del. jasno		
	2. popol.	748.4	9.3	sr. svzhod del. oblač.		

Srednja večerajšnja temperatura 7.7°. Normale: 9.1°.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Vsemogočnemu dopadlo, našo srčno ljubljeno in nepozabno soprogo, oziroma hčer, sestro, svakinjo in teto, gospo

Karletu Krivic roj. Kovačič

v cvetu 27. let, po daljši mučni bolezni, prevideno s svetotajstvi za umirajočo, danes ob pol 5. uri zjutraj poklicati v lepšo večnost. (2611)

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v soboto, dne 25. oktobra t. l., ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Vogelnice ulice št. 3, na pokopališče k sv. Kristofu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale za ranjko v raznih cerkvah. Nepozabno pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, 24. oktobra 1902.

Ivan Krivic, trgovski sodnik, soproga — Karleta Kovačič, mati — Ema, Albina, Rinalda Novatzi roj. Kovačič, Elconora Ribič roj. Kovačič, sestre.

Gorečica

(2440)

se odpravi, ako se pravilno uporablja

Rogaška slatina.

V manufakturi izučen

pomočnik

želi vstopiti v Ljubljani v službo.

Blagohotne ponudbe na upravništvo »Slov. Naroda« pod šifro G. K. (2597-2)

Absolviran nižjegimnazijalec

z dobrimi spričevali, lepo pisavo, popolnoma zmožen slovenskega, nemškega ter hrvaškega jezika, želi vstopiti v kak komptoar, notarsko ali odvetniško pisarno v Ljubljani ali na Gorenjskem. Vstop takoj. (2595-2)

Cenjene ponudbe naj se pošiljajo do dne 30. oktobra pod A. B. poste restante Ljubljana.

Poskusite

J. Klauer-jev, Triglav

naravni rastlinski likér:

Ogreva in oživlja zelodec in teló. Probuja tek in prebavo. Daje dobro spanje. (415-208)

Edini založnik in imetnik:

Edmund Kavčič v Ljubljani.

Spretnega in samostalnega

steklarskega pomočnika

išče takoj

(2607-1)

„delniško društvo za hrvaško industrijo stekla“

glavno skladišče v Zagrebu.

Reflektantje naj pošljejo takoj svoje ponudbe z označenjem pogojev.

Milijone dam

uporablja „Feeolin“.

Vprašajte svojega zdravnika, ali ni „Feeolin“ najboljša lepotila za polt, lasje in zobe! Najbolj nesnažen obraz in najgrše roke zadobijo aristokratsko finost in obliko po uporabi „Feeolina“.

„Feeolin“ je angleško milo, obstoječe iz 42 najbolj zlahtnih in svežih zelišč. Jamčimo, da tudi gube in vrške na obrazu, ogrci, mozolji, rdečica nosu itd. po uporabi „Feeolina“ brez sledu izginejo. — „Feeolin“ je najboljša sredstva za snazjenje, gojenje in lepšanje las, preprečuje izpadanje las, plešatost in glavine bolezni. „Feeolin“ je tudi najnaravnejše in najboljše čistilno sredstvo za zobe. Kdor uporablja redno „Feeolin“ mesto mila, ostane mlad in lep. Mi se zavezujemo, da takoj povrnemo denar, ako ne bodele takoj popolnoma zadovoljni s „Feeolinom“. Cena za 1 komad K 1.—, 3 komadi K 2.50, 6 komadov K 4.—, 12 komadov K 7.—. — Poština pri enem komadu 20 h, od 3 komadov naprej 60 h. Po poštne povzetju 30 h več. (2604)

Razpošilja glavno skladišče

M. Feith na Dunaju

VII., Mariahilferstrasse št. 39.

Zaloge za Ljubljano: Anton Kane, droguerist. — Edvard Mahr, židovske ulice. — Lekarna „pri zlatem jelenu“.

Novosti

konfekciji za dame

najnovejše pariške in berlinske modele priporočata po najnižji ceni

Gričar & Mejač

Ljubljana, Brežernove ulice št. 9.

Največja zaloga

oblek za gospode, dečke in otroke in vseh oblačilnih predmetov.

(2498-3)

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Pošten, priden in umeten

klepar

(Kranjec) bi prav lahko in dobro izhajal v Trnovem na Notranjskem. (2599-1)

Ces. kr. avstrijske

državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 7 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1 uri 5 m popoldne istotako, ob 7 uri 8 m zvečer v Novomestu, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga s Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Ansee, Ljubno, Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I in II. razreda.) — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vane, Karlove vane, Heb, Marijine vane, Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mchor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne: osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 34 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 1. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 26 m zjutraj ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer in ob 10. uri 35 m, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobra. (1)

!! Redka prilika !!

Čudovito po ceni!

400 komadov za 1 gld. 80 kr.

Mišno pozlačena, 36 ur natanko iduća anker-ura s sekundnim kazalcem, s 3letno garancijo; 1 eleg. double verižica za gospode, en pristen srebrni prstan, fino pozlačen s tirkis kamnom za gospode ali dame; 1 par pristno srebrnih uhanov, oba c. kr. puncirana; 1 ff nastavek za smodke z jantarem; 1 ff žepni nožek; 1 prekrasni portmoné; 1 garnitura manšetnih in srajčnih gumbov 3%, zlata; 1 prelepo žepno toaletno zrcalce z etuiem; 1 lepo žepno pisalno orodje; 1 lepo dišeče toaletno milo, 1 držalo za pisma, za vsakogar primerno; 36 komadov japonsko-kitajskih čudežnih orakelskih vedeževalcev, ki vzbujajo veliko veselost in poleg tega še 300 raznih predmetov, ki so za hišo potrebni. Vse skup z uro, ki je sama vredna tega denarja, stane 8 gld. 80 kr. Odpošilja po poštne povzetju ali če se denar prej pošlje. (2602-1)

„Versandthaus“

Ch. Jungwirth

Krakov F/5.

Riziko je izključen. Za neugajajoče se vrne denar

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta št. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in stroje; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnice, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega družega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovođe, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

V „Narodni tiskarni“

je izšel

*** v proslavo ***

Fr. Prešernove stoletnice

Prešernov album.

Cena izvodu K 2.40, po pošti 12 vin. več.

Naročila sprejema

L. Schwentner

23 knjigotržec

v Ljubljani